

Rechtsgang vakbond FNV is een achterhoedegevecht.

Met naar eigen zeggen tienduizend leden, twaalf medewerkers plus kantoorhond Mijnheer Jansen is de Landelijke Belangen Vereniging (LBV) meer dan een maat je kleiner dan de FNV. Toch speelt deze vakbond uit Rotterdam in een klein aantal sectoren reeds dertig jaar een rol bij de totstandkoming van cao's.

In al die tijd heeft de vereniging zich een luis in de pels getoond. Ze sluit collectieve arbeidsovereenkomsten zonder dat de grote bonden, zoals FNV en CNV, hun handtekening eronder zetten. Ook heeft ze zich aangediend als werknemerspartij bij bedrijven die dispensatie (lees: versoberingen) verlangen van een cao die is afgesloten door de grote vakorganisaties.

In sommige sectoren telt de vakfederatie FNV ook maar een beperkt tot zeer beperkt aantal leden.

Zo'n luis in de pels kan een nuttige en innovatieve functie hebben om vastgeroeste gebieden in een bedrijfstak of vastgelopen markten open te breken. Voor werkgevers die willen beknibbelen op arbeidsvoorwaarden of die niet (langer) uit de voeten kunnen met de in hun ogen bovenmatige of verouderde eisen van de grote bonden, dient de LBV als nuttig breekijzer.

Bij de FNV zien ze dat anders. Begin deze eeuw had de vakcentrale het over 'boevenbondjes die via Bahamaroutes slechtere contracten afsluiten', waarbij ze destijds ook al de LBV op het oog had. Deze week werd bekend dat de FNV de positie van de kleine vakbond bij de rechter wil laten toetsen. De LBV mag volgens de grootste vakbond van Nederland niet als een onafhankelijke werknemersorganisatie worden gezien omdat ze onder een te grote invloed van werkgevers zou staan. Zo hoopt de FNV een einde te maken aan een mogelijk oneigenlijke concurrent op de cao-markt.

Het kan geen kwaad de onafhankelijkheid van een bond als de LBV serieus te toetsen. Toch valt er wel het nodige af te dingen op de juridische actie van de FNV. In sommige sectoren telt de vakfederatie zelf eveneens een beperkt tot zeer beperkt aantal leden, en dat weerhoudt de FNV er evenmin van cao's te sluiten die algemeen verbindend worden verklaard voor een gehele bedrijfstak.

Daarbij geldt dat de FNV (net als het CNV) profiteert van een bijdrageregeling die met werkgevers is afgesproken. Dat 'vakbondstientje' — inmiddels ruim €23 per betrokken werknemer — is bedoeld om bonden te belonen voor het werk dat zij ook namens niet-gebonden werknemers verzetten. De regeling stut het Nederlandse stelsel van collectieve loonarrangementen dat concurrentie op arbeidsvoorwaarden inperkt, individuele bedrijven werk uit handen neemt en werknemers meer zekerheid biedt. Zonder deze bijdrage kunnen de 'grote' vakbonden, die kampen met krimpende en vergrijzende ledenbestanden, moeilijk of niet overleven.

Het maakt de juridische actie — dertig (sic) jaar na de eerste LBV-cao — tegelijk tot een achterhoedegevecht. De grootste vakbond van Nederland doet er verstandiger aan zijn agenda te vernieuwen en zo nieuwe generaties aan te spreken.